

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА**

Оформлення бібліографічних посилань у науковому тексті

Вимоги до цитування

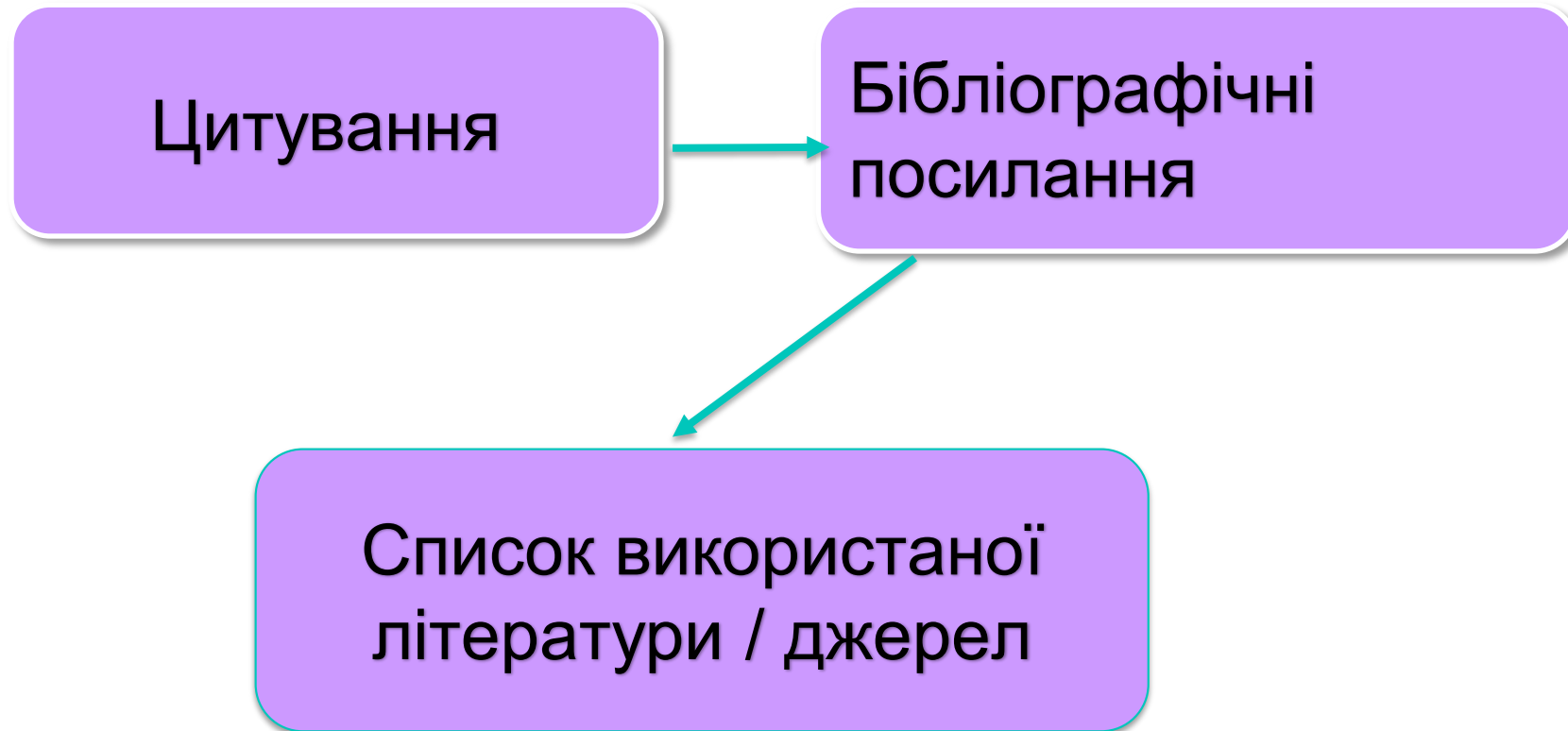
Бібліографічні посилання та їх види

Оформлення списку використаних джерел

Сніжана Іванівна Гузенко
Інформаційно-бібліографічний
відділ

s.huzenko@kubg.edu.ua

Бібліографічний апарат наукової роботи

Державні стандарти для оформлення наукової роботи

- **ДСТУ 8302:2015.** Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання
- **ДСТУ ГОСТ 7.1:2006.** Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила.
- **ДСТУ 7157:2010** Інформація та документація. Видання електронні. Основні види та вихідні відомості
- **ДСТУ 4331:2004.** Правила описування архівних документів
- **ДСТУ 3582:2013.** Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила
- **ДСТУ 3582:2013.** Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила
- **ДСТУ 7093:2009** (ГОСТ 7.11–2004, MOD; ISO 832:1994, MOD). Бібліографічний запис. Скорочення слів і словосполук, поданих іноземними європейськими мовами
- **ДСТУ 7093:2009** (ГОСТ 7.11–2004, MOD; ISO 832:1994, MOD). Бібліографічний запис. Скорочення слів і словосполук, поданих іноземними європейськими мовами

Цитата. Окремі випадки цитування

Обов'язковим елементом будь-якої наукової роботи є цитування та посилання на джерела, з яких запозичено певні матеріали

Цитата — точний, дослівний уривок з якого-небудь тексту.

Цитування — (лат. citatum від cito — викликаю, проголошую, називаю) — це пряме художнє використання першоджерела з посиланням на нього, введення тексту іншого автора до тексту власного твору, пряме, а іноді опосередковане запозичення окремих елементів і тем із літературного першоджерела.

Посилання дають можливість знайти відповідні джерела, перевірити достовірність цитування, одержати необхідну інформацію про ці джерела з метою їх використання

Бібліографічне посилання — сукупність бібліографічних відомостей про цитований, розглядуваний або згадуваний у тексті документа інший документ, що є необхідним й достатнім для його загальної характеристики, ідентифікування та пошуку

Використання цитат стосується не тільки фрагментів літературних творів, а й інших творів – фотографій, відеозаписів, звукозаписів, креслень, даних у графічній формі тощо.

Виділяють такі *способи використання* даних, ідей, слів із інших творів у своєму тексті:

- ☐ непряме цитування (парафраз – переказ цитати своїми словами);
- ☐ пряме або дослівне цитування;
- ☐ запозичення формул, положень, ілюстрацій, таблиць і ін.

Вимоги до цитування

- Текст цитати береться у лапки, **наводиться в тій граматичній формі**, у якій він поданий у джерелі.
- Цитування повинно **бути повним, без скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора**.
- Кожну цитату обов'язково супроводжують посиланням на джерело.
- При непрямому цитуванні (переказі, викладенні думок інших авторів своїми словами) слід бути точним у викладанні думок автора.
- Якщо необхідно виявити ставлення автора наукової роботи до окремих слів або думок з цитованого тексту, то після них у круглих дужках ставлять знак оклику або знак запитання.
- Якщо автор використовуючи цитати виділяє в ній деякі слова, то слід зробити після тексту спеціальне застереження, поставити крапку, потім тире і вказати ініціали автора процитованого тексту, а застереження взяти в круглі дужки. Варіантами таких застережень є: (курсив наш. – О. П.), (підкреслено мною. – О. П.), (розрядка моя. – О. П.).

Власні цитати повинні бути оформлені за всіма правилами цитування

Самоцитування — це часта практика в наукових роботах.

Раніше опубліковані дослідження автора можуть бути джерелом цитати.

Такий вид цитування дає змогу уникати дублювання інформації та самоплагіату. Він допомагає направити зацікавленого читача до попередніх і пов'язаних робіт.

Необхідно пам'ятати, що цитування власних робіт повинно бути доречним і обґрунтованим, доповнювати наукову роботу і відповідати її завданням публікацій у рамках одного журналу (для розрахунку індексів журналів).

Самоплагіат — переміщення одного і того ж фрагмента власного тексту автора з однієї публікації в іншу, а то і подвійна чи багаторазова публікація однієї й тієї ж статті. Якщо при цьому такий фрагмент не оформлюється у вигляді цитати і на нього немає посилання, то це називається самоплагіатом.

Цитування законодавчих актів

Необхідно здійснювати за первинними джерелами, тим більше, що всі законні і підзаконні акти є публічною і загальнодоступною інформацією.

Цитати з вторинних джерел будуть невиправданими, а імовірно й некоректними.

Потрібно переконатися в тому, що документ набув чинності, а посилання здійснюється саме на чинну його редакцію

Цитування ілюстративного матеріалу

- Основними видами ілюстративного матеріалу в наукових творах є креслення, технічні рисунки, схеми, фотографії, діаграми та графіки.
- Кожна ілюстрація має відповідати тексту, а текст — ілюстрації.
- Назви ілюстрацій розміщують після їхніх номерів.
- За необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (підписами).
- Головна їхня відмінність від інших об'єктів авторського права полягає в тому, що цитуючи їх, можна наводити матеріал повністю, оскільки вони є малооб'ємними творами.
- Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел із великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказувати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул із джерела, на яке є посилання в творі.
- Посилання на ілюстрації наукової роботи слід вказувати порядковим номером ілюстрації,

наприклад «рис. 1.1», а посилання на формули наукової роботи – порядковим номером формули в дужках, наприклад «...у формулі (2.1)»;

Цитування джерел іноземною мовою

Прізвища іноземних авторів наводяться тією мовою, якою написана наукова робота (українською чи російською).

Поруч в дужках приводиться оригінальне написання прізвища та ініціалів.

- Одне з найбільш цікавих психологічних втілень ідеї усвідомлення – теорія потреб С. Мадді (S. Maddi) [40], який виділяє поряд з біологічними і соціальними потребами групу так званих психологічних потреб – потреби в уяві, судженні і символізації

Зверніть увагу! У списку використаних джерел назви іноземних публікацій, прізвища, ініціали авторів та решта бібліографічної інформації вказуються мовою оригіналу

При цитуванні фрагментів тексту іноземних джерел

цитати слід приводити мовою основного тексту роботи в авторському перекладі.

Якщо автор не впевнений у коректності перекладу, рекомендується використовувати парафраз (переказ, виклад тексту своїми словами).

При перекладі й цитуванні іноземних наукових робіт вкрай не рекомендується використання стандартних електронних засобів перекладу.

Спеціальні соціологічні, політологічні, психологічні та філософські терміни і поняття слід перекладати з використанням спеціалізованих словників, а також зіставляти з традиціями перекладу, прийнятими у відповідній області гуманітарної науки

Непряме цитування (перефразування, парафраз)

У наукових роботах найбільш поширеним видом цитування є непряме цитування, або парафраз.

Парафраз – переказ цитати (зазвичай, невеликого фрагменту) своїми словами з обов’язковим посиланням на джерело цитування.

При викладі інформації своїми словами не допускається викривлення первинного сенсу тексту.

Використання парафразу в науковій роботі є незамінним у таких випадках:

- оригінальні цитати надто об’ємні для прямого цитування;
- необхідно представити узагальнену інформацію при одночасному посиланні на декілька джерел;
- необхідно коротко викласти зміст теоретичної концепції або процедури і результати досліджень, на які дається посилання в роботі.

Парафраз також рекомендується вживати при цитуванні робіт іноземною мовою, якщо ми не впевнені в якості дослівного перекладу.

Цитування по цитаті

Усі цитати, що наводяться в науковій роботі, повинні бути самостійно перевірені за першоджерелами. При посиланні на принципово важливу для роботи інформацію доцільно також перевіряти цю інформацію по першоджерелу, навіть якщо це не дослівна цитата. Така перевірка дозволить уникнути дублювання можливих помилок, допущених іншими авторами при цитуванні першоджерела, а також дозволить упевнитися в правильності розуміння первісної авторської позиції і точності трактування цитованих слів.

Але!

Бувають випадки, коли таке цитування все ж виправдано.

Наприклад:

1. Першоджерело безповоротно загублене.
2. Першоджерело недоступне або його пошук утруднений з об'єктивних причин (наприклад, знаходиться в закритих бібліотеках).
3. Цитований текст став відомий за записами слів автора в спогадах іншої особи.
4. Першоджерело написане рідкісною мовою, недоступною для перекладу автору роботи.
5. Цитата знайдена в результаті архівного або літературного пошуку автора вторинного джерела.

Під час цитування тексту за вторинним джерелом необхідно вказувати не тільки джерело оригінального тексту, але й джерело, з якого взята цитата.

Іноді при цитуванні за вторинними джерелами посилання оформляють звикористанням слів

«Цит. по:», «Цит. за кн.:», «Цит. за ст.:».

Проте рекомендується згадувати джерело оригінального тексту і джерело, з якого був узятий цей текст, у вступних словах до наведеної цитати.

При цьому у списку використаних джерел посилання дається на вторинне джерело, у якому була знайдена цитата.

Посилання на вітчизняні видання до початку XX ст.

Посилання на вітчизняні видання до початку XX ст., опубліковані за старою орфографією вийшли з вживання, нові даються відповідно з сучасними правилами орфографії і пунктуації з заміною тих літер, що вийшли з вживання, сучасними. Цитати з таких видань також даються відповідно з сучасними правилами орфографії і пунктуації, якщо цілі і завдання роботи не вимагають збереження особливостей цитованого тексту, що повинно обговорюватися автором роботи.

Розділові знаки при цитуванні

(відповідно до «Українського правопису» 2019 року)

Цитати, включені в авторський текст, беремо в лапки.

Інші розділові знаки при них розставляємо так, як у реченнях з прямою мовою та словами автора.

У Конституції України записано: «Державною мовою в Україні є українська мова».

Цитати, що виступають як самостійні висловлення (наприклад, у епіграфах), лапками не виділяються.

□ Якщо цитату наводимо не повністю, а з пропуском, його позначаємо трьома крапками – на початку, в середині або в кінці цитати.

- Пропуски на початку цитати позначаємо по-різному. Якщо цитату подаємо як пряму мову після двокрапки, перше її слово після трьох крапок пишеться з малої літери.

Про цей переклад «Іліади» І. Франко сказав: «<...> се не популяризований, але справді націоналізований наш український Гомер, і то націоналізований так щасливо, що я не знаю нації, яка могла б похвалитися подібною працею» (О. Кундзич).

- Якщо ж цитата подана як пряма мова, але на початку речення в цілому перед авторськими словами, перше слово в ній після трьох крапок пишеться з великої літери:

«<...> Іноді словник Грінченка збивається своїм характером на словник тлумачний, не даючи російських відповідників до українських слів, а обмежуючись поясненням останніх російською мовою <...>», — зауважував М. Рильський.

- Якщо цитата органічніше включена в текст, виступаючи як підрядна частина складнопідрядного речення, як частина речення зі вставленими словосполученнями або реченнями, що вказують на її автора, вона починається завжди з малої літери (навіть тоді, коли її взято повністю), за винятком власних назв, і без зазначення можливого пропуску на її початку.

Максим Рильський писав, що «глибока народність лексики Малишка, граматичного, синтаксичного ладу його творів не підлягає сумніву»; Як відзначав Олесь Гончар, «XX сторіччя принесло нашій мові й культурі високі злети і найскладніші випробування».

- ❑ Якщо в цитованому тексті або в прямій мові, узятих у лапки, є інші цитування, а також власні назви, іронічні вислови та інші слова або вислови, що мають уживатися в лапках, доцільно використовувати лапки різної форми –

зовнішні та внутрішні

У функції **зовнішніх** рекомендовано вживати кутові лапки, або **«лапки-ялинки» («...»)**,

у функції **внутрішніх** – **«лапки-ла́пки» (“...” та ін.)**:

«Це мій “Кобзар”», – сказав він.

- ❑ Якщо з певних причин не вдається використовувати зовнішні і внутрішні лапки різної форми, то в кінці прямої мови або цитати лапки одного виду в безпосередній близькості не повторюються.

Не можна писати:

«Це мій «Кобзар»», – сказав він.

- Лапки, що виділяють якесь слово (кілька слів) у кінці прямої мови або цитати, зберігаються перед зовнішніми закритими лапками тієї ж форми тоді, коли між ними стоїть знак оклику, знак питання або три крапки:

«Ти дивився телефільм «Роксолана»?» – спитав він товариша.

На письмі (у рукописних текстах) **«лапки-ла́пки»** традиційно використовують у формі **„...”**.

М. Рильський так характеризував значення словників у житті культурної людини: «І, звісно, не обійтись без користування словником. Один мій знайомий поет і літературознавець якийсь жартуючи сказав: “Я волію читати словники, ніж поеми. У словнику ті самі слова, що і в поемі, але подані в систематизованому порядку”. Це сказано жартома, але “читати словники” — не така вже дивовижна і дивацька річ, як може здатися».

Бібліографічні посилання та їх види

Вимоги до цитування

ПРИ ЦИТУВАННІ НЕОБХІДНО :

надавати **бібліографічне посилання** у всіх випадках, коли в роботі наводяться дані, взяті з чужих джерел, а не отримані особисто автором. Недотримання даних правил згідно із законом України

«Про авторське право та суміжні права», ст. 50 , вважається плагіатом.

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>

ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання

Новий стандарт набув чинності 01.07.2016.

Це регламентуючий документ для оформлення бібліографічних посилань та бібліографічних списків посилань у наукових роботах.

Він установлює види бібліографічних посилань, що є частиною довідкового апарата документа та наводяться у формі бібліографічного запису, а також визначає правила та особливості складання і розміщення відповідних записів.

Поширюється дія стандарту на бібліографічні посилання в опублікованих і неопублікованих документах незалежно від носія інформації.

Бібліографічне посилання – сукупність бібліографічних відомостей про цитований, розглядуваний або згадуваний у тексті документа інший документ, що є необхідним й достатнім для його загальної характеристики, ідентифікування та пошуку

- Відсутність посилання являє собою порушення авторських прав, а неправильно оформлене посилання розглядається як серйозна помилка.
- На всі джерела, наведені в списку використаної літератури, обов'язково повинні бути вказівки в тексті статті.
- Поява в тексті роботи цитат і посилань, які не представлені у списку літератури, і навпаки, поява в списку літератури джерел, на які немає посилань у тексті роботи, є грубою помилкою.

Види бібліографічних посилань

за місцем розташування у документі

Внутрішньотекстове посилання — розміщують безпосередньо в тексті документа у круглих дужках.

Підрядкове посилання — розміщують як примітку в нижній частині сторінки, відмежовуючи від основного тексту горизонтальною рисою. Пов'язують із текстом за допомогою знаків виноски, які подають на верхній лінії шрифту після відповідного фрагмента в тексті

(наприклад: **Текст**²¹) та перед підрядковим посиланням

(наприклад: ²¹ **Посилання**). Знаки виноски відокремлюють від тексту проміжком.

Позатекстове посилання — наводять як перелік бібліографічних записів і розміщують наприкінці основного тексту документа. Нумерують у межах усього документа або в межах окремих глав, розділів, частин тощо (арабськими цифрами).

Внутрішньотекстове

(Шкільний бібліотекар, 2015. № 1).

(Книжкова палата України : сайт. URL: <http://www.ukr.book.net>).

(Київ, 2011. С. 87)

Підрядкове

³ Петрик О. І. Шлях до цінової стабільності: світовий досвід і перспективи для України. Київ, 2008. С. 302—310.

²² Книжкова палата України : сайт. URL: <http://www.ukr.book.net>.

Позатекстове

(1), [1], ...²

Правила оформлення бібліографічних посилань

(за ДСТУ 8302:2015)

- У заголовку бібліографічного запису подають відомості про одного, двох чи трьох авторів, при цьому **імена цих авторів** у відомостях про відповідальність (за навкісною рисою) **не повторюють**.
- Замість знака **«крапка й тире»** («. —»), який розділяє зони бібліографічного опису, у бібліографічному посиланні рекомендовано застосовувати знак **«крапка»**.
- Дві навкісні риси («//») можна замінювати **крапкою**, а назву виділяти шрифтом (*курсивом*).
- Якщо текст цитовано не за першоджерелом, то на початку підрядкового бібліографічного посилання наводять пояснювальні слова: **«Наведено за:», «Цит. за:»**; і зазначено джерело, з якого запозичено текст.
- Відомості, запозичені не з титульної сторінки документа, дозволено **не брати у квадратні дужки**.
- Після назви дозволено **не зазначати загального позначення матеріалу** («Текст», «Електронний ресурс», «Ноти» тощо).

Автор А. А. Назва. Місто : Видавництво, сторінки.

Автор А. А. Назва статті. *Назва журналу* (збірника). Рік.
Вип. (номер). С. ... —.... URL або DOI.

Шевчук С. В. Українське ділове мовлення : навчальний посібник. Київ : Алерта, 2015. 268 с.

Лапiан Т. Роль сiм'ї у формуваннi активного ставлення дiтей та молодi до вiльного часу. *Педагогiчна освiта*. 2019. Вип. 31. С. 9–14.

Бібліографічне посилання на електронний ресурс містить ті ж самі елементи опису, що й друковане видання

- заголовок бібліографічного запису (ім'я автора);
- основну назву документа;
- відомості про відповідальність (вихідні дані (містять відомості про місце видання (випуску), видавця та рік випуску документа);
- позначення та порядковий номер тому, номера чи випуску документа, якщо є посилання на твір або публікації з багаточастинного (багатотомного чи серіального) документа;
- відомості про обсяг (кількість сторінок) документа (у разі посилання на нього загалом);
- назву документа (журналу, збірника, газети тощо), в якому опубліковано об'єкт посилання (наприклад, статтю);
- відомості про місцезнаходження об'єкта посилання — номер сторінки в документі (у разі посилання на його частину);
- електронну адресу (URL або DOI);

рекомендується застосовувати DOI замість електронної адреси (URL)

- Бобрицька В. Державна освітня політика України у сфері освіти осіб з особливими потребами. *Неперервна професійна освіта*. 2016. Вип. 3. С. 11–17. URL: <http://npo.kubg.edu.ua/article/view/182322> (дата звернення: 12.06.2018).
- Тиханський М., Партика А., Крисько Р. Збільшення швидкодії елементів логіки “і” та “або” на основі джоозефсонівських контактів. *Кібербезпека: освіта, наука, техніка*. 2019. Вип. 4. С. 32-43. <https://doi.org/10.28925/2663-4023.2019.4.3243>
- Національна доктрина розвитку освіти : затв. Указом Президента України від 17 квіт. 2002 р. № 347. *База даних «Законодавство України»* / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002#Text> (дата звернення: 09.09.2019).
- Конституція України : Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *База даних «Законодавство України»* / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/> (дата звернення: 08.02.2012).
- Бондар А. Визначення поняття «Бан». *Фейсбук* : мережа. URL: <https://www.facebook.com/andrij.bondar/> (дата звернення : 30.03.2016).
- Еріх Фромм. *Вікіпедія* : вільна енциклопедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/> (дата звернення: 12.08.2016).
- Українська Наукова Інтернет-Спільнота : *Укр. наука в Інтернет* : соц. мережа. URL: <http://www.naukaonline> (дата звернення: 10.06.2014).
- Довідкові служби бібліотек України. *Пан Бібліотекар* : блог про бібл. справу та інформ. технології. URL: http://panbibliotekar.blogspot.com/2010/11/blog-post_19.html (дата звернення: 04.11.2010).

Основні правила оформлення списку використаних джерел

Бібліографічний список

- ✓ це тематично підібраний, систематизований перелік бібліографічних записів про цитовану, використану чи рекомендовану літературу;
- ✓ це бібліографічний посібник, що складається із сукупності бібліографічних записів, обмежений за обсягом, із простою структурою, без допоміжних показчиків;
- ✓ складається з окремих позицій, кожна з яких є самостійним бібліографічним записом, сформованим за першоджерелами згідно з встановленими правилами бібліографічного опису.

- ❑ Список наводиться після основного тексту, його назва вказується без лапок, у кінці не ставиться крапка.
- ❑ Фіксувати вихідні дані усіх цитованих у роботі джерел (автора, назву, місце та рік видання, видавництво, сторінки тощо) під час опрацювання джерел для наукової роботи: на етапі підготовки та безпосереднього написання роботи, а не її завершення.
- ❑ При складанні списку використаних джерел необхідно дотримуватися вимог Державних стандартів або одного із міжнародних стилів.
- ❑ Список розташовують в алфавітному порядку за прізвищами авторів або першої літери назв творів;
допустимо розміщувати джерела у списку за порядком посилань на них у тексті.
- ❑ У назві пристатейного бібліографічного списку наводять назву
«Список» (Список використаної літератури).

Не використовують у назві слово «Бібліографія»

- ☐ Авторів, які мають однакові прізвища, записують за алфавітним порядком їхніх ініціалів. Праці одного автора записують за першими буквами назв його праць. Прізвища авторів наводяться у тій послідовності, в якій вони подані у виданні та розділяють комами. Книга, яка має понад три автори може бути записана за назвою.
- ☐ У списку джерел із *маленької букви* пишуть *відомості, що відносяться до заголовку* (підручники для вузів, матеріали конференцій, тези, навчально-методичний посібник тощо), *відомості про відповідальність* (редактор, упорядник, редколегія та ін.)
- ☐ Якщо у роботі використано праці, що розповсюджено на правах рукопису (кандидатські, докторські дисертації, автореферати дисертацій), то при бібліографічному описі використовують інформацію, подану на титульному аркуші.
- ☐ Джерелом інформації для складання бібліографічного запису є документ у цілому; головним джерелом інформації – елемент документа, що містить основні вихідні та аналогічні їм відомості.

□ Дані про документи та матеріали у **бібліографічному списку** мають подаватися в уніфікованому й стандартизованому вигляді для адекватної ідентифікації та подальшого використання.

Із цією метою застосовують бібліографічний опис документу (матеріалу).

Бібліографічний опис – сукупність бібліографічних відомостей про документ, його складову частину чи групу документів, які подають за певними правилами для ідентифікації документа та загальної характеристики.

Основні елементи бібліографічного опису:

- відомості про автора (авторів),
- назва твору,
- відомості про видання (перевидання чи переклад),
- місце видання, видавця,
- рік видання,
- обсяг публікації

- ✓ Для статей обов'язково дається їх назва, назва видання, рік, номер (випуск, том), початкова та кінцева сторінки.
- ✓ Назви статей, монографій, збірників, конференцій, тез, доповідей, авторефератів дисертацій вказуються повністю.
- ✓ Для монографій, довідкових, енциклопедичних видань – назва, місце видання (місто), видавництво, рік видання, (том, частина – якщо є), загальна кількість сторінок.

- ❑ **Основною мовою** для складання бібліографічного опису є та природна мова, якою зафіксовано інформацію у вихідних даних документа. Окремі елементи, сформульовані самостійно для уточнення будь-яких даних або особливостей об'єкта опису, можуть бути наведені державною мовою. Для України такою мовою є українська.
- ❑ ! **Неприпустимим** є переклад російських видань українською мовою.
- ❑ Література, що видана різними мовами, розміщується у такий спосіб: спочатку – кирилицею, а потім – латиницею.

Список посилань VS Список використаної літератури

Список використаної літератури (Bibliography)

- бібліографічний посібник, що є несамоїтною частиною книги, пов'язаною з основним текстом;
- він інформує про **використані, цитовані та рекомендовані документи**;
- подається в кінці книги, статті, глави, розділу;
- кожний запис в прикнижковому/пристатейному списку містить бібліографічний опис тільки одного документа або його частини.

Список затекстових бібліографічних посилань (References)

- список затекстових бібліографічних посилань містить описи тільки тих видань, що згадуються або **фактично цитуються** у тексті;
- у списку бібліографічних посилань під одним номером можуть бути описи кількох документів;
- у списку затекстових посилань можуть бути відсутні деякі елементи опису, так як вони вже зазначені у тексті.

Оформлення

Книжкова палата
України

ДСТУ 7152:2020

Бібліографічні посилання

☐ ДСТУ 8302:2015

☐ Міжнародні стилі

Список літератури

☐ ДСТУ ГОСТ 7.1 та 7.80 (застарів!!)

☐ Міжнародні стилі

Наказ № 40 від 12.01.2017
Міністерство освіти і науки України

Міжнародні стилі цитування

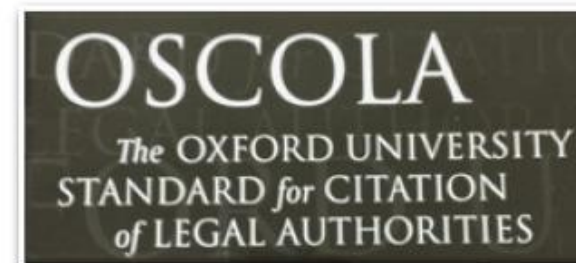
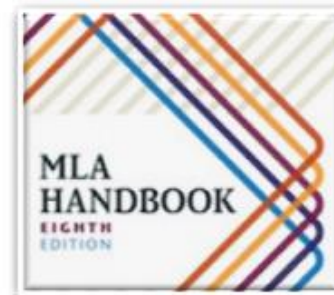
Згідно п. 11

ВИМОГ ДО ОФОРМЛЕННЯ ДИСЕРТАЦІЇ (Наказ Міністерства освіти і
науки України від 12.01.2017 № 40
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#n13>

Додаток 3
до Вимог до оформлення дисертації
(пункт 11 розділу III)

**РЕКОМЕНДОВАНИЙ ПЕРЕЛІК
стилів оформлення списку наукових публікацій**

1. MLA (Modern Language Association) style.
2. APA^{1,2} (American Psychological Association) style.
3. Chicago/Turabianstyle¹.
4. Harvard style¹.
5. ACS (American Chemical Society) style.
6. AIP (American Institute of Physics) style.
7. IEEE (Institute of Electrical and Electronics Engineers) style.
8. Vancouver style¹.
9. OSCOLA.
10. APS (American Physics Society) style¹.
11. Springer MathPhys Style¹.

Принцип посилання

Хто написав

**Коли було
опубліковано**

**Як
називається**

**Де можна
знайти**

Спосіб представлення цитат у тексті

Автор – дата
(цитування у дужках)

(Орлик, 2010)

Нумерований
(числові цитати)

[3] (3) ³

Примітки до цитат
(виноски)

Орлик ³

Обраний стиль цитування значною мірою буде продиктований дисципліною, в якій автор пише

Автор-дата

- APA style, Harvard Referencing Style, MLA Style, Chicago style: Author-Date,
- Соціологія, право, психологія, історія, фізичні та природничі науки

Нумерований

- IEEE style, Vancouver style, AIP Style, ACS style
- Інженерія, електротехніка, фізика, телекомунікації, інформатика та інформаційні технології, хімія, медицина

Примітки

- OSCOLA style, Chicago style: Notes and Bibliography
- Юриспруденція, мистецтво, література, філософія, релігія

- Існує два основних способи складання списку джерел:
- ❑ за допомогою списку посилань
 - ❑ або списку використаної літератури (бібліографія)

Стилі цитування, які використовують

списки посилань

(References)

- APA style
- MLA style
- **Chicago style (Author-Date)**
- Harvard style
- IEEE Style
- Vancouver style
- AMA style (мед.)

Стилі цитування, які використовують

списки використаних джерел

(Bibliography)

- **Chicago style (Notes and Bibliography)**
- OSCOLA style

АВТОР-ДАТА

Соціологія, право, психологія, історія, фізичні та природничі науки

АРА

Іваненко, О. Г. (2011). *Вступ до спеціальності "Соціальна робота"*. Слово.

(Іваненко 2011) ; Іваненко (2011)

Панасюк, О., & Ахманова, О. С. (2017). Виховний проект: "Сім'я – основа виховання громадянина". *Українська мова і література в школах України*, 11(7), 55–58.

MLA

Іваненко, Олена. *Вступ до спеціальності «Соціальна робота»*. Слово, 2011.

(Іваненко)

Панасюк, О., і О. С. Ахманова. "Виховний проект: 'Сім'я – основа виховання громадянина'". *Українська мова і література в школах України*, вип. 11, вип. 7, 2017, с. 55–58.

Harvard

Іваненко, ОГ, 2011, *Вступ до спеціальності "Соціальна робота"*, Слово, Київ.

(Іваненко, 2011.) ; Іваненко (2011.)

Панасюк, О., & Ахманова, О. С. (2017). Виховний проект: "Сім'я – основа виховання громадянина". *Українська Мова і Література в Школах України*, 11(7), 55–58

Chicago style: Author-Date

Іваненко, О. Г. 2011. *Вступ до спеціальності "Соціальна робота"*. Слово. Київ.

(Іваненко 2011)

Панасюк, О., і О. С. Ахманова. 2017. "Виховний проект: 'Сім'я – основа виховання громадянина'". *Українська мова і література в школах України* 11 (7): 55–58.

НУМЕРОВАНИЙ [1] (1)

Інженерія, електротехніка, фізика, телекомунікації, інформатика та інформаційні технології, хімія, медицина

IEEE style

- [1] О. Г. Іваненко, *Вступ до спеціальності "Соціальна робота"*, Слово. Київ, 2011.
- [1] О. Панасюк і О. С. Ахманова, "Виховний проект: 'Сім'я – основа виховання громадянина'", *Українська мова і література в школах України*, вип. 11, №. 7, с. 55–58, 2017.

Vancouver style

- Іваненко ОГ. Вступ до спеціальності «Соціальна робота». Слово. Київ; 2011. 288 с.
- Панасюк О, Ахманова ОС. Виховний проект: "Сім'я – основа виховання громадянина". Українська мова і література в школах України. 2017;11(7):55–8.

ACS style (хімія, медицина)

(1) Іваненко, О. Г. *Вступ До Спеціальності "Соціальна Робота"*, Слово.; Київ, 2011.

(1) Панасюк, О.; Ахманова, О. С. Виховний Проект: «Сім'я – Основа Виховання Громадянина». *Українська мова і література в школах України* **2017**, 11 (7), 55–58.

AIP Style (фізика)

¹ О.Г. Іваненко, *Вступ До Спеціальності "Соціальна Робота"*, Слово (Київ, 2011).

¹ О. Панасюк and О.С. Ахманова, *Українська Мова і Література в Школах України* **11**, 55 (2017).

Chicago style: Notes and Bibliography

Іваненко, О. Г. *Вступ до спеціальності "Соціальна робота"*. Слово. Київ, 2011.

Панасюк, О., і О. С. Ахманова. "Виховний проект: 'Сім'я — основа виховання громадянина". *Українська мова і література в школах України* 11, вип. 7 (2017): 55–58.

Note number	The concept of perceived hate has also been in the spotlight for a long time. A lot of international students are over-sensitive and perceive rejection in the verbal and non-verbal communication and behavior of their peers.¹ Underutilization of skills, a negative attitude, lack of sensitivity of different values and cultures are generally taken very personally and affect the well-being of the students. Social connectedness is something that can be maintained by the student himself. After coming to a new place, with a completely different environment than they have been in
Footnote	1. Daya Sandhu and Asrabadi Badiolah, "Development of an Acculturative Stress Scale for International Students: Preliminary Findings," <i>Psychological Reports</i> 75, no. 1 (August 1994): 435-448, https://doi.org/10.2466/pr0.1994.75.1.435.

OSCOLA style

Іваненко ОГ, (Слово, 2011) *Вступ До Спеціальності "Соціальна Робота"*

Панасюк О та Ахманова ОС, 'Виховний Проект: "Сім'я – Основа Виховання Громадянина"' (2017) 11 Українська мова і література в школах України 55

It is well represented in the case law, perhaps most notably in the expression of the no-conflict rule advocated by Lord Upjohn in *Phipps v Boardman*¹, and in the earlier Court of Appeal decision in *Boulting v Association of Cinematograph, Television and Allied Technicians*². In *Boulting* [or 'in the Boulting case'], Upjohn LJ said that the rule 'must be applied realistically to a state of affairs which discloses a real conflict of duty and interest and not to some theoretical or rhetorical conflict'³. In *Phipps*, Lord Upjohn developed his view of the rule further by adding that there must be a 'real sensible possibility of conflict'⁴. In the *Boulting* case, Upjohn L.J. said that "it is the company which is owed a fiduciary duty, and hence it is able to release the director owing that duty from its strict application, and this includes the duty not to fetter discretion".⁵

¹ [1967] 2 AC 46

² [1963] 2 QB 606

³ (n2) 638

⁴ (n 1) 124

⁵ Andrew Keay, 'The duty of directors to exercise independent judgment' (2008) 29 (10) *Company Lawyer* 290, 292

Footnotes numbers inserted in your text

- Цитати, а також усі запозичені дані (нормативи, цифри та ін.), повинні мати **бібліографічне посилання на первинне джерело**.
- Бібліографічні посилання (внутрішньотекстові, підрядкові, позатекстові) складають відповідно до **ДСТУ 8302:2015 та вимог міжнародних стилів**
- Бібліографічний опис у списку використаних джерел рекомендовано оформлювати одним із **міжнародних стилів**.

Корисні посилання

- APA style. <https://apastyle.apa.org/instructional-aids/reference-examples.pdf>
- <https://apastyle.apa.org/instructional-aids/reference-guide.pdf>
- IEEE style.
http://journals.ieeeauthorcenter.ieee.org/wpcontent/uploads/sites/7/IEEE_Reference_Guide.pdf
- Chicago style. https://www.chicagomanualofstyle.org/tools_citationguide/citation-guide-1.html
- MLA style. <https://style.mla.org/>
- Vancouver Citing & Referencing style
https://guides.lib.monash.edu/ld.php?content_id=48260115
- Oscola style.
https://www.law.ox.ac.uk/sites/default/files/migrated/oscola_4th_edn_hart_2012.pdf
- ДСТУ 8302:2015. <https://www.calameo.com/books/006161570e110cd092edc>
http://www-library.univer.kharkov.ua/pages/bibliography/style/style_Vancouver.pdf
- Бібліографічні менеджери. <https://www.calameo.com/books/0061615704c0fc88fd340>
- Генератори посилань. <https://www.calameo.com/books/006161570b0413aca9e1f>
- Міжнародні стилі. <https://www.calameo.com/books/006161570b59e9681ca36>

Дякую за увагу!

Гузенко Сніжана Іванівна
Бібліотека
Інформаційно-бібліографічний відділ
s.huzenko@kubg.edu.ua